

Adres Steenbokstraat 10
Postbus 4142
7320 AC Apeldoorn
Telefoon (055) 527 29 11
E-Mail info@vallei-veluwe.nl
Website www.vallei-veluwe.nl

Aan commissie F.B.A. 7 september 2020

ADVIESNOTA

Datum	17 augustus 2020	Portefeuillehouder	F. ter Maten
Documentnr.	1482565/1482567	Programma	Wonen en zuiveren
Projectnummer		Afdeling	BAS
Bijlage(n)	2		
Onderwerp	Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe		

Voorstel aan commissie

1. Het AB adviseren in te stemmen met de concept-Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe, Concepttekst augustus 2020.
2. Het AB toestemming vragen de definitieve-Centrumregeling door D&H te laten vaststellen. Naar verwachting wordt deze in het 4^e kwartaal 2020 ondertekend.
3. Het AB adviseren om kennis te nemen van het Dienstverleningshandvest; Concepttekst juni 2020. Dit handvest wordt conform artikel 7 van de Centrumregeling door het bestuurlijk overleg vastgesteld.

Bij de behandeling in het college d.d. 17 augustus '20 is afgesproken dat we als waterschap in het eerste 'bestuurlijke overleg' van de Centrumregeling nadere afspraken gaan maken over de reikwijdte van het mandaat en de aansprakelijkheid.

Inleiding

De Uitvoeringsorganisatie meten en monitoren Platform Water Vallei en Eem (UVO) is in 2012 van start gegaan. De aanleiding voor het oprichten was o.a. het Bestuursakkoord Water in 2010.

Het doel van de UVO is vergroten van het inzicht in het functioneren van het watersysteem en de waterketen door middel van meten en monitoren en het verbeteren van het functioneren van het watersysteem en de waterketen door middel van adviesdiensten op maat. Inmiddels worden voor 19 van de 28 inliggende gemeenten taken structureel uitgevoerd en incidenteel voor 5 gemeenten; ook voert de UVO voor het waterschap werkzaamheden uit.

Partnerschap, grensontkennend samenwerken zijn enkele van onze ambities. Met het uitvoeren van de taken meten en monitoren voor gemeenten geven we daar invulling aan partnerschap en aan het werken in een netwerkorganisatie.

Samenwerking in de waterketen leidt anno 2020 nog steeds aantoonbaar tot betere kwaliteit, meer innovatie, verminderen van de kwetsbaarheid en lagere kosten; iets concreter we werken hierdoor aan een doelmatige en efficiënte afvalwaterketen.

Derhalve heeft de UVO anno 2020 nog steeds toegevoegde waarde en vinden alle 19 gemeenten dat de UVO haar taken moet blijven doen. Op basis van een reflectie (2019) is de huidige 'gastheerconstructie' gebaseerd op twee samenwerkingsovereenkomsten (PWVE en WHEP) te kwetsbaar.

Aansluitend heeft in 2020 een verkenning plaatsgevonden welke werkzaamheden de UVO zou moeten uitvoeren en hoe de organisatie functioneert. Dit heeft geresulteerd in het advies de UVO om te vormen naar één Centrumregeling, waarmee de organisatorische kwetsbaarheden worden opgelost.

Vanuit alle gemeenten is het waterschap gevraagd om als centrumorganisatie te gaan functioneren. Dit vraagt van het waterschap een ontwikkel- en professionaliseringsslag: van een Gastheerorganisatie naar een Centrumorganisatie.

Centrumregeling

Uit de reflectie op de governance en organisatievorm van UVO (september 2019) is gebleken dat de huidige organisatievorm, een netwerkorganisatie gebaseerd op twee samenwerkingsovereenkomsten (PWVE en WHEP) knelpunten oplevert met betrekking tot de personele invulling, de gefragmenteerde aansturing, de gebrekkige spreiding van risico's en de beperkte afstemming tussen de behoeften en uitgevoerde werkzaamheden.

Door TwynstraGudde is geadviseerd de UVO om te vormen van een netwerkorganisatie op basis van genoemde twee SOK's naar één centrumregeling. Met de organisatievorm volgens een centrumregeling kunnen de gesignaleerde organisatorische kwetsbaarheden worden opgelost.

De verdere praktische uitwerking van de centrumregeling wordt vastgelegd in een nader uit te werken dienstverleningshandvest, dat zo nodig gewijzigd kan worden door het gemeenschappelijk bestuurlijk overleg, om te voorkomen dat aanpassingen daarvan telkens de gemeenteraden en het AB van het waterschap zouden moeten passeren. Het dienstverleningshandvest is de basis voor het jaarplan dat jaarlijks vastgesteld moet worden.

Op 24 juni jl. en 1 juli jl. is de concept Centrumregeling met de gemeenten besproken. Er waren enige verduidelijkende vragen maar geen noemenswaardige discussie. Sterker nog er waren vooral complimenten en iedereen gaf aan met de Centrumregeling in te stemmen en deze te verdedigen in eigen college cq. bestuur. Ook is uit het midden van de gemeenten een voorzitter van het bestuur van de Centrumregeling gekozen conform afspraak. De planning is dat het waterschap vanaf 1 januari a.s. als Centrumorganisatie functioneert.

Beoogd effect

Het waterschap neemt krachtens de voorgestelde centrumregeling op verzoek van de deelnemende gemeenten de verantwoordelijkheid op zich voor de uitvoering van de taken door het UVO-team.

Meerwaarde Centrumorganisatie t.o.v. Gastheerorganisatie:

- De Centrumregeling voldoet aan regelgeving m.b.t. mededinging/markt en overheid. Het Waterschap is dan eigenaar van overheidstaken en bevindt zich niet in een concurrerende positie met marktpartijen; we voeren overheidstaken uit voor gemeenten.
- De Centrumregeling is toekomstgericht, want deze biedt de mogelijkheid om zonder 'gedoe' in de toekomst ook andere gemeenten uit het beheergebied aan te laten sluiten en biedt bovendien de mogelijkheid om soortgelijke taken toe te voegen aan de activiteiten van de UVO.
- Een heldere aansturing van de UVO door het Waterschap en organisatorisch ingebed. Door de inzet van grond- en oppervlaktewater specialisten (modelleurs) en data science technieken, vergroten we de flexibiliteit van de UVO. Dit versterkt de ontwikkeling van onze medewerkers.
- Voor de bedrijfsadministratie van de UVO is formatie beschikbaar. Hiermee zijn de werkzaamheden voor de UVO geen plusje meer op de taken van de financiële waterschapsmensen, maar organisatorisch geborgd. Voor andere ondersteunende diensten wordt formatie opgenomen.

Versterken professionaliteit en zakelijkheid:

- De UVO vergroot de toekomstbestendigheid, verkleint de kwetsbaarheid en heeft een proactieve rol richting de partners. We maken jaarlijkse afspraken wat, wanneer en welk product, dienst geleverd wordt, de voortgang wordt bewaakt en gerapporteerd.
- We garanderen onze partners continuïteit in het leveren van de UVO-producten cq. diensten, door te zorgen voor voldoende capaciteit, desgewenst worden tijdelijke krachten ingeschakeld.
- We zorgen voor escalatie mogelijkheid. Als uitkomsten van onderzoeken of analyses niet in lijn zijn met de verwachtingen van de partners, mag er geen druk op de medewerkers ontstaan.

Argumenten

1.1 Samenwerken in de waterketen

- Samenwerking in de waterketen leidt anno 2020 nog steeds aantoonbaar tot betere kwaliteit, meer innovatie, minder kwetsbaarheid en lagere kosten.
- Waterschap Vallei en Veluwe heeft grensontkennend samenwerken bestuurlijk hoog in het vaandel staan.

1.2 Centrumregeling als samenwerkingsvorm

- De Centrumregeling is de lichtste samenwerkingsvorm en behoeft in beginsel eenmalig de goedkeuring van de raden van de deelnemende gemeenten en het AB.
- De Centrumregeling voldoet aan regelgeving m.b.t. mededinging/markt en overheid en is toekomstgericht een biedt zonder gedoe de mogelijkheid tot uitbreiding.
- Duidelijkheid over de taken en werkzaamheden van de UVO en een evenwichtige verdeling van risico's en risicobeheersing tussen de samenwerkingspartners op basis van bindende afspraken.

1.3 Waterschap als Centrumorganisatie

- Alle partners hebben vertrouwen in het Waterschap als centrumorganisatie en het veranderen van de rechtsvorm is een opstap voor het oplossen van de knelpunten.
- Door de UVO organisatorisch goed in te bedden zijn de medewerkers minder kwetsbaar, hebben een aantrekkelijker perspectief en betere ontwikkelingsmogelijkheden.

Kantttekeningen

1.1 Samenwerken in de waterketen

- Als door de krappe arbeidsmarkt het de UVO niet lukt om voldoende personeel met de juiste kennis etc. aan zich te binden, worden de ambities niet gerealiseerd.
- Veel samenwerkingsverbanden zijn ingegeven uit politieke overwegingen. Als er geen gelijkwaardigheid is, komt de onderlinge relatie onder druk te staan.

1.2 Centrumregeling als samenwerkingsvorm

- Door deze lichtste samenwerkingsvorm zien gemeenten de UVO niet als hun UVO, waardoor de relatie met de gemeenten niet zo productief wordt als nu voorzien.
- Gemeenten worden vanuit de markt beïnvloed dat het 'veel' efficiënter kan, waardoor het Waterschap met overtalig personeel en materieel blijft zitten.
- Doordat het Waterschap de grootste partij is kan bestuurlijk verwacht worden dat de sterkste schouders ook maar de zwaarste lasten moeten dragen.

1.3 Waterschap als Centrumorganisatie

- Er wordt een verantwoordelijkheid op onze schouders gelegd. Het niet (kunnen) waarmaken hiervan trekt waarschijnlijk een wissel op (nieuwe) toekomstige samenwerkingsverbanden.
- Opschrijven van goede intenties is één. Maar het is belangrijk dit niet bij woorden alleen te laten maar dit te tonen in houding en gedrag en zorgvuldige inbedding.

Formatieve omvang

In de begroting 2020 en meerjarenraming is voor de UVO 3,72 FTE opgenomen. Hier staan volledige opbrengsten (vanuit gemeenten en Waterschap) tegenover.

De volgende formatie komt terug vanaf 2021:

- 3,2 FTE onder de Centrumorganisatie. Hiervan betreft 2,8 FTE directe formatie en 0,4 FTE ondersteuning. Hier staan volledige opbrengsten tegenover (vanuit gemeenten en Waterschap).
- 0,2 FTE voor de teammanager (aansturing, teamontwikkeling) hier staat geen opbrengst van de gemeenten tegenover omdat deze zich bezig houdt met doorontwikkeling netwerkorganisatie, jaarplannen en voortgangsrapportages etc. die ook intern voor het waterschap van essentieel belang zijn.
- 0,2 FTE contractbeheer: Voorgesteld wordt om dit buiten de Centrumorganisatie te beleggen. Wij zijn contracthouder voor alle gemeenten van de systemen voor het grondwatermeten en meten & monitoren. Hier staan volledige opbrengsten tegenover (vanuit gemeenten en Waterschap).

Opgemerkt wordt dat de hierboven genoemde 3,2 FTE is bepaald op basis van een inschatting van de werkzaamheden uit het basispakket alsmede een eerste inventarisatie welke plus werkzaamheden gemeenten (mogelijk) willen afnemen.

Later in dit jaar dienen gemeenten definitief door te geven welke plus werkzaamheden ze voor 2021 willen afnemen (vastgelegd in een jaarplan). De definitief benodigde formatie voor 2021 zal hierop afgestemd worden.

De bovenstaande formatie is berekend op basis van het uitgangspunt dat het waterschap zelf geen plus werkzaamheden afneemt van de Centrumorganisatie. Als deze formatie per saldo iets hoger of lager wordt heeft dat netto geen financiële consequenties voor het waterschap.

Voor het contractbeheer werden voorheen de werkzaamheden door de UVO medewerkers uitgevoerd. Omdat het niet voor alle gemeenten hetzelfde werkt, er veel verschillende verdeelsleutels zijn voor de kosten van licentie en beheer- en onderhoudskosten en er een wens is om dit anders te gaan organiseren (komend jaar gaan aanbestedingen lopen) is voorgesteld om dit niet op te nemen in de Centrumorganisatie. Hier staan volledige opbrengsten tegenover (gemeenten en Waterschap).

Financiën

Op basis van een inschatting van de werkzaamheden uit het basispakket en een eerste inventarisatie welke plus werkzaamheden gemeenten (mogelijk) willen afnemen komt de formatie op 3,2 FTE. Op basis hiervan hebben we een eerste inschatting van de kosten per gemeente begroot en ambtelijk verkennend besproken. Dit leverde geen noemenswaardige discussies op. De verdeelsleutel is vastgelegd in het Dienstverleningshandvest en wordt conform artikel 7 van de Centrumregeling door het bestuurlijk overleg vastgesteld.

Kosten basispakket

De Centrumorganisatie brengt personele kosten in rekening cf. Handleiding Overheidstarieven (ook voor ondersteunende werkzaamheden). In het 1^e kwartaal 2020 is een inschatting gemaakt van de benodigde tijd om de werkzaamheden uit te voeren.

De kosten van uitvoering van de basistaken door de centrumorganisatie als genoemd in artikel 4, lid 1 onder a van de Centrumregeling worden aan de deelnemende partijen toegerekend volgens de volgende verdeelsleutel: 1/3 van het totaal aan het waterschap; 2/3 van het totaal aan de deelnemende gemeenten, waarbij elke gemeente een vast bedrag van € 2.000 bijdraagt, vermeerderd met een percentage van de resterende som naar rato van haar inwoneraantal.

Het waterschap betaalt 1/3 van de kosten (gelijk aan de SOK PWVE en de kostenverdeling van het Platform PWVE). Vanwege de vele voordelen die deze samenwerking voor het Waterschap heeft is het logisch dat we een deel van de kosten betalen. Vanwege het draagvlak bij gemeenten is het nu onlogisch minder te betalen dan het 1/3 deel wat binnen het Platform PWVE gebruikelijk is.

De verdeling van 1/3 waterschap en 2/3 gemeenten van de basiskosten was en is een pragmatische bestuurlijke keuze. De 1/3 bijdrage van het waterschap doet recht aan het belang en de taakstelling van het waterschap als waterkwaliteitsbeheerder en afvalwaterzuiveraar. Immers, meer systeeminzicht draagt bij aan de verdere optimalisatie van de (afval)waterketen waarbij milieueffecten (door bijv. riooloverstorten) worden geminimaliseerd en het zuiveringsproces (operationeel en financieel) beter/voorspelbaarder is te managen. Daarnaast past deze bijdrage bij de rol die het waterschap graag wil spelen als faciliterend regionaal waterpartner.

Kosten plus werkzaamheden

- De Centrumorganisatie brengt personele kosten in rekening cf. Handleiding Overheidstarieven (ook voor ondersteunende werkzaamheden).
- Er is een inschatting gemaakt van de benodigde tijd om de werkzaamheden uit te voeren. Deze zijn in de eerder genoemde 3,2 FTE opgenomen.

Wet Gemeenschappelijke Regelingen

De bevoegdheid tot het treffen van een regeling staat in Artikel 61 lid 2: Een college van burgemeester en wethouders, en een burgemeester, onderscheidenlijk een dagelijks bestuur en een voorzitter van een waterschap gaan niet over tot het treffen van een regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraad, onderscheidenlijk het algemeen bestuur van het waterschap. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Vervolg

- Het AB adviseren in te stemmen met de concept-Centrumregeling en kennis te nemen van het concept-Dienstverleningshandvest, respectievelijk bijlage 1 en 2.
- De Centrumregeling wordt ondertekend in het 4^e kwartaal 2020; de datum etc. moet nog geregeld worden. De Centrumorganisatie gaat op 1 januari 2021 van start.

Bijlagen

1. De concept-Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe; Concepttekst augustus 2020.
2. Het concept-Dienstverleningshandvest Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe; Concepttekst juni 2020.

Ondertekening

Dijkgraaf en heemraden

Advies commissie